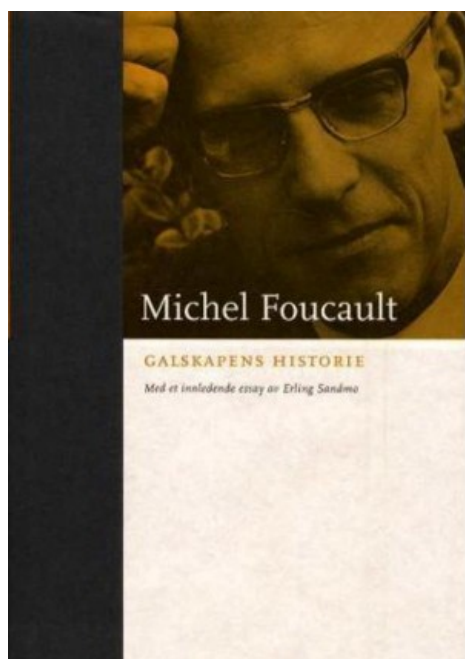

Et historisk vindu til vår forståelse av samtiden

Michel Foucault: "Galskapens historie" (1961)

PUBLISERT 2. januar 2020

Som psykologistudent søkte jeg historien bak vår forståelse av mental helse. Galskapens historie ble et viktig holdepunkt for meg gjennom studiet. Siden den gang har Foucault vært mitt reisefølge gjennom det terapeutiske landskapet.

Foucaults dyptgripende diskurs maler et bilde av fortellingene bak begreper som «mental lidelse» og «psykisk sykdom». Boken er en historisk analyse av det europeiske samfunnets møte med og behandling av mentale plager.

Fra å vandre fritt rundt i middelalderen ble individer som ble ansett som mentalt annerledes fra majoriteten, sperret inne. «Den store innesperringen» var en forlengelse av måten myndighetene tidligere hadde sperret inne spedalske på. Bygninger, såkalte leprosarium, stod tomme etter nedgangen av spedalskhet i Europa. Fasilitetenes tidligere beboere var altså sykdomsbærere, og individer med mentale problemer ble dermed assosiert med ideer om sykdom, skriver Foucault. Videre skildrer han hvordan leprosariumene ble benyttet til å sperre inne ytterligere grupper, som kriminelle og arbeidsledige, i et forsøk fra styresmaktene på å fremme et inntrykk av ideelle og problemfrie samfunn. Med sine sosialkonstruktivistiske briller reflekterer Foucault over effekten denne heterogene sammensetningen har hatt på vår forståelse av mental helse, med tilhørende konseptuelle assosiasjoner som til dels har vedvart til i dag.

Foucaults tankegods er viktig i forståelsen av hvordan samfunnet bidrar i konstruksjon av dialektikken mellom det «friske» og det «patologiske». Galskapens historie viser den mørke siden av behandlingen av mentale plager opp gjennom historien. Men aller viktigst oppfordres vi til å se etter lignende uheldige paralleller i vår egen samtid. Foucault benyttet aldri begrepet historie selv, men snakket heller om arkeologiske undersøkelser. Han ønsket slik å distansere seg fra de implisitte assosiasjonene til

progresjon som følger med begrepet «historie», som til dels kan skygge for samtidens utfordringer.

Omid Ebrahimi, dobbelkompetansestipendiat ved UiO og psykolog ved IPR, utfordrer Henrik Berg ved Senter for vitenskapsteori ved UiB til å ta stafettpinnen videre.

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 57, nummer 1, 2020, side 63